

Beste leerkracht van de eerste graad,

Het werkboekje 'Boer zkt Klas' is een handig instrument om meer te halen uit het boerderijbezoek met jouw klas. Het leereffect van dit bezoek wordt heel wat krachtiger wanneer jullie ook voor en na het bezoek in de klas rond de boerderij werken.

Het werkboekje 'Boer zkt Klas' is allesomvattend en kant-en-klaar (leerlingenboekjes, leerkrachteninformatie met correctiesleutel, eindtermen, tips en suggesties)! Dit alles kan GRATIS gedownload worden op www.metdeklasdeboerop.be.

'Boer zkt Klas' is heel algemeen opgevat en kan gebruikt worden bij een bezoek aan eender welk type landbouwbedrijf.

De projectmatige aanpak houdt rekening met de verschillende leerdomeinen: muzische vorming, Nederlands, wereldoriëntatie (natuur, techniek, mens, maatschappij, tijd, ruimte), wiskunde, ICT en sociale vaardigheden.

Het werkboekje "Boer zkt Klas" is opgebouwd uit negen boerderijthema's, die elk bijdragen aan de synthese-opdracht die de rode draad doorheen het boekje vormt.

Voor en na het bezoek werk je met de kinderen in de klas aan de voorziene thema's.

Elk thema staat volledig op één dubbele pagina. De linkerpagina wordt telkens behandeld voor het bezoek en bevat ook telkens een opdrachtje voor de synthese-opdracht. De rechterpagina wordt gemaakt na het boerderijbezoek, op basis van de opgedane ervaring tijdens het bezoek.

Als eerste algemene tip, met oog op het bezoek, geven wij je mee zoveel mogelijk foto's te nemen. Beeldmateriaal gemaakt op de hoeve zelf geeft een beter beeld van de hoeve dan wanneer er globaal materiaal van het web wordt genomen. De opzet is uiteraard dat de kinderen het boerderijleven in totaliteit leren kennen, maar een concrete neerslag/weergave van de bezochte hoeve heeft een grotere meerwaarde naar herkenning en begrip toe.

Een tweede algemene tip is het voorbereiden van vragen. Strookjes met vragen, om tijdens het bezoek te stellen, richten de aandacht van de kinderen beter.

De negen thema's zijn:

- Rondom de boerderij,
- de boerderij als bedrijf,
- de verschillende gebouwen,
- de mensen op de boerderij,
- de dieren op de boerderij,
- de aanwezige gewassen,
- de werktuigen en machines,
- heerlijke hoeveproducten,
- extra.

Voor de eerste graad is de rode draad een 'kale' hoeve op de laatste dubbele pagina. Na elk thema, voor het bezoek, worden de leerlingen uitgedaagd om hun eigen boerderij in het werkboekje verder vorm te geven. Uit elk thema wordt een element aan de hoeve toegevoegd. Plaatsbepalingen, tellen, fijne motoriek, ... krijgen hierbij de nodige aandacht. Vooraleer de kinderen op boerderijbezoek vertrekken, hebben ze hun eigen complete hoeve.

Tip: Wanneer er gewerkt wordt in het werkboekje na het bezoek kan de rode draad op een andere manier aan bod komen. Bijvoorbeeld: Op de demonstratietafel kan je nu na elk thema een element toevoegen. De kinderen zien nu stapsgewijs het ontstaan van de klashoeve.

'Boer zkt Klas' is een boekje vol opdrachten allerhande voorzien van heel wat spelletjes, tekeningen en foto's.
Uiteraard komt het landbouwgebeuren sterk naar voor en wordt heel wat bijgeleerd!

Een gelijkaardig werkboekje is er ook voor de tweede en de derde graad. De verschillende leerdomeinen met een aangepaste rode draad zijn ook hier opnieuw aanwezig.

Veel boerderijplezier voor, tijdens en na het bezoek aan de door jullie gekozen hoeve!

Hieronder vind je de oplossingen en wat extra tips per thema uit het werkboekje .

Rondom de boerderij:

Een foto van de hoeve is veelal te vinden op het web.

Je kan ook snel de hoeves, veelal met foto, vinden op www.onthaalopdeboerderij.be.

Opdracht 1: De kinderen tekenen een weide en een poel achter het huis van de boer.

De boerderij:

Prenten betreffende de boerderij kan je uiteraard op het web vinden.

Kwaliteitsvolle, mooie en correcte prenten aangaande het boerderijleven kan je vinden op www.boerinbeeld.be . Bijvoorbeeld: Boer in Beeld; Het leven van de boer.

Uitleg bij de foto's in het boekje:

- Machinaal melken van de koe, je kan de activiteit ook beschouwen als melken in het algemeen.
- Stro(oien) of verzorgen van de dieren in het algemeen.
- Schoon spuiten van de melkput, je kan de activiteit ook beschouwen als schoonmaken in het algemeen.
- Schapen scheren, je kan ook schapen in het algemeen nemen als je schapen hebt gezien op de hoeve.
- Kippen eten geven/zien eten, je kan ook kippen in het algemeen nemen als je kippen hebt gezien op de hoeve.
- Bloemkolen oogsten, je kan ook groenten oogsten in het algemeen nemen.
- Ploegen, je kan de activiteit ook beschouwen als werken op het land met de tractor in het algemeen.
- Hoewwinkel of hoeveproducten.
- Hier kan je paarden in het algemeen nemen.
- Kalfjes melk geven/voederen.
- Varkens drijven, varkens voederen, varkens verzorgen, ...
- Appelen plukken, je kan ook fruit plukken in de boomgaard in het algemeen nemen.

Het is leuk dat een kindje kan vragen hoe groot de boerderij is (erf en landerijen).

De vergelijking met de klas, de speelplaats en een voetbalveld kan worden gemaakt.

Vermoedelijk zal dit grootse getal voor bepaalde kinderen weinig bevattelijk zijn, maar het kan genoteerd worden. Je kan de kinderen ook vragen de klas, de speelplaats, een voetbalveld en de boerderij te ordenen van klein naar groot of van groot naar klein.

Opdracht 2: De kinderen verbinden de stippellijnen aan de hoeve, zodat de tekening af is en de boer kan beginnen werken.

De gebouwen:

Hiertoe kan je bovenstaande prenten opnieuw hanteren of het internet raadplegen.

Opdracht 3: De kinderen kleuren de gebouwen in.

De mensen:

Ook op de bovenvermelde prenten staan heel wat mensen.

Uitleg bij de foto's in het boekje:

-De loonwerker die hier aarde aanvoert, uiteraard bestaan er tal van mogelijkheden.

Loonwerkers allerhande hebben specifieke machines die de boer bijvoorbeeld maar één keer per jaar nodig heeft en de bijhorende investering is dus niet aangewezen. Een loonwerker inhuren en betalen is dus een goede oplossing.

-De verwerking van melk tot pudding door de boerin. Heel wat boerderijen leggen zich nu ook toe op verwerking, teneinde ons te kunnen laten genieten van lekkere authentieke smaken en bereidingen.

-De boer geeft melk aan het kalfje.

-De kinderen van de boer en boerin helpen de koeien binnen drijven.

-De (seizoens)arbeiders worden op drukke momenten en dus kortstondig ingeschakeld om alles tijdig te kunnen oogsten.

-De veearts verzorgt zieke of gewonde dieren. De veearts kan ook helpen bij het ter wereld brengen van een kalf, let wel dit gebeurt bijna uitsluitend bij vleeskoeien.

-De klant in de hoevewinkel. Hoeveproducten worden vaak verkocht in een hoevewinkel op het erf. Deze producten worden ook geregeld verhandeld op de wekelijkse markt.

Landbouwers spreken onder elkaar ook wel af om mekaars producten te verkopen in de eigen winkel. Afzet bij restaurants zit ook enorm in de lift.

Laarzen en overall. Pas wel op voor stereotypering: De boerin met klompen en bolletjessjaal behoort veelal tot het verleden.

Opdracht 4: De kinderen tekenen de boer rechts naast de poort van de stal.

De dieren:

Het paard eet vooral haver, het schaap gras, de koe pulp/gras en het varken meel.

Dierengeluiden kan je gemakkelijk vinden via bijvoorbeeld www.youtube.com. Je kan bijvoorbeeld de zoekterm 'dierengeluiden' ingeven.

Het geluid wordt gelinkt aan bijvoorbeeld: de koe, de big, de kip, de kat, ...

Dit zijn eenvoudige hoorwoordjes die de kinderen kunnen vormen met hun letterdoosje.

Voorbeeld paspoort:

Naam: varken
Mama: zeug Papa: beer Kind: big
Kleur: roze
Aantal poten: 4
Voedsel: meel
Geluid: knorren

Opdracht 5: De kinderen tekenen één dierensoort in de wei en één in de stal. Let wel, het gaat hier om een koeienstal. Weetje: Varkens zitten steeds binnen en niet in de wei.

De gewassen:

Zonnebloem, roos, tulp en viooltje.

Planten is een leuke activiteit voor in de klas.

Indien je bloembollen kan vinden met de respectievelijke plant, om te vergelijken tijdens het groeiproces, in de klas is dit super.

Van maïs wordt cornflakes gemaakt, van aardappelen frietjes en van tarwe/graan brood en pasta.

Leuk om in de klas een tafel te hebben met enkele gewassen (tarwe, maïskolven, aardappelen) en producten uit de keuken (spaghetti, chips, blikje maïs, cornflakes, puree, brood, ...) op.

De gewassen kunnen getekend worden, er kan een foto van tijdens het bezoek opgekleefd worden, er kunnen enkele zaadjes opgekleefd worden, ...
Vraag tijdens het hoevebezoek gerust wat staaltjes (zaden, granen, ...) aan de boer(in) voor in de klas.

Opdracht 6: De kinderen tekenen een rij van tien appelbomen helemaal links op de tekening.

Machines en werktuigen:

Foto- en videomateriaal kan je gemakkelijk vinden op het web via een zoekmachine (bijvoorbeeld: www.google.be). Als zoekopdracht kan je 'landbouw vroeger en nu' ingeven. Vandaag de dag hebben de landbouwers meer machines, grotere machines, machines die leiden tot snellere bewerking, de oppervlakte van de hoeve is groter, er zijn grotere investeringen, de landbouw kent doorgedreven specialisatie, ...

De zes verschillen: linker reflector bovenaan, rechterspiegel, het stuur, de reflectie in het linker venster, het oog van de boer en het kleinste wiel van de tractor.

In bovenvermelde zoekmachine kan je in de rubriek afbeeldingen de zoekterm 'tractor' ingeven. De kinderen zullen vast en zeker hun gading vinden.

Werktuigen en machines:

Riek,
tractor,
hoogtewerker, extra hulpstuk voor aan de tractor,
kruiwagen,
schop,

tuinslang,
ploeg, te vergelijken met een spade, om de grond om te keren,
aalfon of bemester, mest,
eg, te vergelijken met een hark, om de grond fijn te maken na het ploegen.

Opdracht 7: De kinderen zoeken op het internet een foto van hun lievelingstractor. Na het printen en knippen, kleven ze deze voor de lange muur van de stal.

Hoeveproducten:

Niet alle boerderijen zijn verwerkende bedrijven die dan nog eens een hoevewinkel hebben. Hoeveproducten zitten echter enorm in de lift.

Indien de hoeve die je bezoekt geen hoevewinkel heeft, is het toch fijn met de klas eens een hoevewinkel in de buurt te bezoeken. Deze authentieke lekkere producten zijn vaak een stuk goedkoper en meer ecologisch. Uiteraard vooraf best contact opnemen met de hoeve. Hierbij geven wij je graag volgende site mee: www.westvlaamsehoeveproducten.be. Smakelijk!

Een tafel met allerlei producten vooraan in de klas en een prent van de dieren aan het bord.

Welk dier hebben we nodig om welk product te maken?

Inagro beschikt ook over volgende zaken: Boer in Beeld; Gekakel in de stal, Boer in Beeld; Varkens en Boer in Beeld; De grazende melkfabriek.

Indien je je verder wenst toe te leggen op zuivelverwerking hebben wij een uitgewerkte speldoos met verschillende spelen en stappenposters voor in de klas: De Zuivelbox.

Melk (de koe), omelet (de kip), ham (het varken), groentetaart (prei), biefstuk (de koe), worst (het varken en de kip), appelsap (appelen), yoghurt (de koe), eieren (de kip), puree (aardappelen).

Het is mogelijk de opdrachten rond hoeveproducten verder uit te breiden. Bijvoorbeeld: prei en soep, appels en appelsap, ... We kijken dan ook even terug naar het thema 'De gewassen'.

Opdracht 8: De kinderen kleven prenten van hoeveproducten in het getekende kader rond de boerderij.

Extra:

Pictogrammen die je kan downloaden op A4-formaat op www.metdeklasdeboerop.be,

Extra/Extra's/Extra:

Elektrisch, raak dit niet aan,
dieren zijn onvoorspelbaar,
blijf bij de groep,
blijf rustig,
luister goed,
de natuur is geen vuilbak,
let op de machines,
verboden toegang.

Je kan de pictogrammen ook laten uitbeelden of in groepjes uittekenen voor in de klas. Deze kan je dan meenemen naar de hoeve om nog even te herhalen net voor het bezoek.

6 bekjes, 12 pootjes, 8 oogjes, 20 graankorrels.

Bij het koeienstaartspel laat je de leerlingen best met touwen een vlecht maken. Deze moet lang genoeg zijn om achteraan in de broek te stoppen.

De koeien huppelen in de wei (deel van de speelplaats). Van zodra de stier in de wei (één kind) komt, mag hij koeienstaarten pikken. Koeien die hun staart kwijt zijn, verlaten de wei.

Opdracht 9: De kinderen werken hun hoeve verder af (kleuren, versieren, ...) en tonen hun eigen hoeve aan de buur.

Eindtermen

Eindtermen Muzische Vorming Beeld

De leerlingen kunnen

1.4 plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend vormgeven is.

1.6 tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.

Eindtermen Muzische Vorming Attitudes

De leerlingen kunnen

6.1 blijvend nieuwe dingen in hun omgeving ontdekken.

Eindtermen Nederlands Spreken

De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) het gepaste taalregister hanteren als ze:

2.5 vragen van de leerkracht in verband met een behandeld onderwerp beantwoorden; van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

Eindtermen Nederlands Schrijven

De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = kopiëren*)

4.1 overzichten, aantekeningen, mededelingen op- en overschrijven.

Eindtermen Nederlands Begrippen en termen

6.7 De leerlingen kunnen bij alle eindtermen Nederlands de bijhorende taalbeschouwelijke begrippen en termen uit de tweede kolom gebruiken, nl.: klank, uitspraak, letter, woord, ...

Eindtermen wereldoriëntatie Natuur

Algemene Vaardigheden

De leerlingen

1.1 kunnen gericht waarnemen met alle zintuigen en kunnen waarnemingen op een systematische wijze noteren.

Levende en niet-levende natuur

De leerlingen

- 1.6 kunnen illustreren dat de mens de aanwezigheid van organismen beïnvloedt.
- 1.11 kunnen de weers-elementen op een bepaald moment en over een beperkte periode, meten, vergelijken en die weersituatie beschrijven.

Milieu

De leerlingen

- 1.22 kunnen bij de verzorging van dieren en planten uit hun omgeving zelfstandig basishandelingen uitvoeren.
- 1.26 tonen respect en zorg voor de natuur vanuit het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu.

Eindtermen Wereldoriëntatie Techniek

Kerncomponenten van techniek

De leerlingen kunnen

- 2.5 illustreren dat technische systemen evolueren en verbeteren.
- 2.8 technische systemen, het technisch proces, hulpmiddelen en keuzen herkennen binnen verschillende toepassingsgebieden van techniek.

Techniek en samenleving

De leerlingen kunnen

- 2.17 illustreren dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden.
- 2.18 aan de hand van voorbeelden uit verschillende toepassingsgebieden van techniek illustreren dat technische systemen nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kunnen zijn voor henzelf, voor anderen of voor natuur en milieu.

Wereldoriëntatie Mens

Ik en mezelf

De leerlingen

- 3.1 drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.

Wereldoriëntatie Tijd

Historische tijd

De leerlingen

- 5.8 kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand, die voor kinderen herkenbaar is, en die door de geschiedenis beïnvloed werd, vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert.

Wereldoriëntatie Ruimte

Algemene vaardigheden ruimte

De leerlingen

6.10 kunnen in een landschap gericht waarnemen en ze kunnen op een eenvoudige wijze onderzoeken waarom het er zo uitziet.

Wereldoriëntatie Brongebruik

7 De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen raadplegen.

Eindtermen wiskunde

Getallen

Begripsvorming –wiskundetaal-feitenkennis

De leerlingen

1.1 kunnen tellen en terugtellen met eenheden, tweetallen, vijftallen en machten van tien.

1.2 kunnen de verschillende functies van natuurlijke getallen herkennen en verwoorden.

Wiskunde Meetkunde

Meetkundige wereldoriëntatie

Beweging en richting

3.6.1 De leerlingen kunnen in een concrete ruimte de kortste weg vinden tussen twee plaatsen (in lege zaal, in doolhof, ...).

Leergebiedoverschrijdende eindtermen ict

De leerlingen

6 kunnen met behulp van ict voor hen bestemde digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren.

Leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden

1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.